

Előfizetési árak:

Hathoz hordással vagy postán küldve:
 Egész évre . . . 14 ft. — kr.
 Félévre . . . 7 — —
 Negyedévre . . . 3 — 50 —
 Egy hónapra . . . 1 — 20 —
 Egy szék ára 5 kr.

Kiadóhivatal:

Endrényi Testvérek könyvkereskedése Szegeden, hová az előfizetések s a lap ártéküléseire vonatkozó füzetszámok intézendők.

SZEGEDI HIRADÓ

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnep után is.

Szerkesztői iroda:

Klausal-tér, Károly-ház I. emelet, hova a lap szellemi részét illető minden közlemény intéendő.

Bérmertelen levelek nem fogadottnak el.

Kéziratok nem adtnak vissza.

Hirdetések

es nyilvántartási közleményeket a kiadóhivatali méretekkel áron vessz föl.

Kopott csillagok.

— A színész százéves jubileumára. —

Szeged, okt. 25.

A magyar írók köztársaságának szoros fejedelme a százéves jubileum mai alkalmatosságából gyakorolta dekoratív felségjogát, a magyar közvélemény utólagos ellenjegyzése mellett kinevezvén a magyar színészet uttorait «földön járó csillagoknak».

A nagy poéta termő, dus fantáziája minden tétova tapogatózás nélkül megtalálta a méltó selyemfonalat, melylyel nemzeti önértéktünknek egy kicsit kedvező himnet varjon a meglehetősen szürke és szomorú alapszövetre.

Hanem, úgy tetszik, a széphangzásra való törekvés egy kissé meghibbantotta a képes beszédnek a helyzethez találó belső igazságát. A történelmi hűség kedvéért így magunk közt helyreállíthatjuk azt az inga-tag egyensúlyt olyan formán, hogy ha a «földön-járó» helyett «földön-futó» olvasunk.

A mozgásnak ezen gyorsított tempója nem von le semmit is a nagyrészt névtelen hősök teljes dicsőségéből, mert hiszen nem a veszedelmes akadályok elől, hanem az ismeretlen ködben csillogó cél felé futottak.

Vannak, akik önámító optimizmussal azt hirdetik, hogy azóta, az immár tört uton a járás és futás helyett valóságos úri módú sétálás esik s ezek szerint a modern mac-Adamnak, aszfalt és keramit ösvényeknek többé nincsenek bolygó csillagai. Hát ehhez a gyorsan közkeletre kapott, igaz ezüstként csengő frázishoz fér egyenlány szó s talán nem alkalomszerűtlen azokat épp most, minden himezés-hamozás nélkül, magyaráni kimondani.

A nemzetközi naplopó-patoisnak van egy kurta-furcsa szava, egy minden nyelvbe befurakodott buta germanizmus, mely klaszszikusan szellemdusnak látszik, mivel a cifra nyomorúságnak egész óriási fogalomkörét feleleli, ez a szasz.

Nos ennek a kozmopolitikus állapotjelzőnek a legfelsőbb, ha úgy tetszik a legalsóbb fokozatát a szalonkabátos, cizlires és laktopános inség képezi. És ha szivve tett kézzel, minden hipokrizis nélkül, igazat akarunk beszélni, a magyar színészet ma, főnállásának századik évfordulóján, éppen csak ennél a mélyen lehangelő állomáson tart.

A magyar színész még ma sincs határozottan és meglegesen elhelyezkedve a magyar társadalomban.

Elképzelni könnyebb, mint csalatkoztatlanul kiszámítani ennek a társadalmonkivüliségnek következményeit.

Csak egy kevésbé decentralizálni kell a központosításhoz kellett volna hozzászoktatott gondolkodásunkat, csak rövid pár percze fordítsuk el káprázó szemünket a főváros ragyogványáról s menten fölismerjük annak a mérszen hangzó állításnak keserű igazságát.

Ne abból az elszigetelt jelenségből alkossuk meg ítéletünket, hogy a központban van talán száz anyagilag jól szituált színészünk, akik ezen a biztos talajon mozogván, képesek maguknak elfogadható, esetleg kivételes kedvezményű társadalmi helyzetet teremteni; hanem a nagy általánosságból, hogy országszerte legalább kétszer annyi ezer «nyelvünk apostola» sajnos nélkülözi mind a rendületlen fundamentumot, mind a reá építhető otthont.

Szegény embernek a szerencséje is szegény s a mi csillagainak bizony még ma is tulnyomó részt csak afféle tizenhatórás bolygók, melyeknek észrevezéséhez, szeszélyes, kalandos s többnyire az ismeretlen klószba enyésző pályafutásuk pontos megfigyeléséhez egy honi Flammarion asztronómikus-szenvedélye, áhitatos kultuszszá magaszt, pedáns ügyszeretete szükséges.

Annak a feltűnő jelenségnek, hogy egy modern államban, egy művelt nemzet társadalmában, egy elismert, jelentékeny kulturális tényezőt képező, előkelő intézmény emberei nem bírnak pontosan kijelölni, biztos helylyel: mindenesetre mélyebb, benső természetű okai vannak.

Nem természetes dolog az, hogy a színészt egyszerűen sviháknak, a színésznőt minden további indoklás nélkül könnyűvérű, laza erkölcsű nőszemélynek tartsa a társadalom többi osztályának tulnyomó többsége.

Ez egyszerűen visszatérés a régi komédiás-élvhez, melyről azonban immár lekopott az idő a hősiesség önfeláldozásnak ama kiváltságos zománcát, mely az uttorok naiv hevületét a rajongásig fokozta.

Ma nem azért járunk színházba, hogy magyarságunkkal tüntessünk, hanem hogy kiki megkapja azt a szellemi élvezetet, ami neki az ő lefektetett harmincz krajczárjáért, vagy tíz forintjáért jogszerűen dukál.

És ez magában véve nem is rossz, nem is egészségtelen irányzat. Eleven dokumentuma annak, hogy a lényegesen megismosult nemzeti önérték magának tudja ezt a sokszor vitássá vált földet s hogy a magyar kultúra már nem szorult alamizsnára. Amely 'szinigazgatónak ez nincs inyére, térjen vissza a söntés megé korcs-márosnak, amely színész azon a jögon követel babért és kenyert, mert véletlenül magyarul dadog, milliommzor okosabban cselekszik, ha az igazi ekeszarvát fogja meg

s nem avatkozik az olyan szellemi szántóvető dolgába, aki műveli a nemzeti nyelvet most feltört parlagát s esterő-estére veteti belé a nagy poéták eszmemagvait, amiből persze sok nem kel ki soha.

Ez a modern irányzat fejlesztette a magyar színészetet a mai magán vállalkozási aeráig, ahol megszűnik minden ábrándos szentimentalizmus s a maga teljes ridegségével érvénybe lép az ideálpusztító adszá-nesze elv.

Ennek így is kell lenni. A nemzeti kultúrának kétségkívül szükséges kiegészítő alkatrésze a nemzeti színész; mely ha megfelel céljának, vagyis jó, megszerzi a maga munkája gyümölcséket a megélhetéséhez kívántató anyagi eszközöket. És mivel csakis a jó, az élvezetet nyújtó színésznek van létjogosultsága, nem kár, sőt az ügy érdekében egyenesen kívánatos is a magát tulajdon erejéből fönttartani képtelen, rossz színésznek mielőbb való elpusztulása.

Am éppen a nemzeti színügynek ezen mai üzleti jellege teszi nyilvánvalóvá azt is, hogy téves nyomokon járnak azok, akik a magyar színészet főnállásának biztosítását, a magyar színész társadalmi helyzetének megteremtését pusztán az anyagi segítségtől, valamely általános, országos szubvenziótól remélik.

Merőben elhibázott dolog volna erre a képzelt orvosságra milliókat költeni, (mert hiszen kevesebbel nem is lehetne kezdeni.) a baj lényegén ügysem segítené egy szikrányit is.

A magyar színész javadalmazása akár a főváros, akár a vidék bármelyik igazi színházánál, mindenik u. n. «nagy direktornál» ma is az általános viszonyokhoz mérten eléggé tisztességes, sőt összehasonlítva az állami tisztviselők szűkösi fizetésével, fényesnek nevezhető.

Nincs elsőrendű magyar vidéki színész havi száz forint gageon alul, amely minimális összeg igen soknál emelkedik 150—200 frtig. Szóval fizetését tekintve az elsőrendű vidéki színész meglehetősen lépést tart a bírói díjosztályozással, kezdve az albirótól egész a törvényszéki elnökig. S ezen fizetés realitási aránya is általában elég kedvező.

De ha már most azt kutatjuk, hány ilyen elsőrendű vidéki színész folytat ezen anyagi javadalmazásnak s az azt természet-szerűleg megelőző tanultságnak, teljesen értelmi foglalkozásnak megfelelő társadalmi életet; valóban mélyen elszomorító adatokra bukkanunk.

Mert habár a színész életének minden körülménye arra utalja, hogy a színházon kívül, társadalmilag legalább is az átlagos úri ember, honorácziór számba vétes-

sék, elenyésző ésekely azon társadalmi körök száma, melyek nem kuriózumkép, hanem minden fönttartás nélkül, mint hozzájuk hasonló bevennék a színészt, a színészno lehetetlenségéről nem is szólnán. És itt valóban csudalatos a magyar társadalom logikátlan álszemérme. Megköveteli a színésztől, hogy a színpadi szalonban igazi gavalér legyen, ám a saját igazi szalonját féltékenyen elzárja előle. De hát tisztelt társadalom, hol a köben tanulja meg a színész a gentlemanlike-ot, ahogyan az életben nem nyújtatik nekie erre mód és alkalom?

Ezen a bajon nem segít az semmit, ha a színésznek a mai fizetése kétszeresét folyósítja minden hónap elsején például a magyar királyi állampénztár.

A nagyon sok értelmes, igazán hivatása magaslattan álló tisztességes férfit, jó nőt érdemtelenség suttó társadalmi proskripciót nem lehet pusztán anyagi eszközökkel, a kor jelszavaként örökké lázas hévvel haragott, mindenható pénzzel megszüntetni.

Gyökeres szellemi átalakulás kell ehhez és pedig nemcsak a színészek, hanem a közönség részéről is.

Maga a színügy történeti fejlődése mutatja meg a betegség eredetét, de alkalmasint a gyógyítás módját is.

A magyar színészet társadalmi dekadéncia ott kezdődik, mikor kezd igazi színészetté válni. Mindaddig, amíg minduntalan kezűgben levő, könnyen és veszélytelenül felhasználható tüntetési eszköze volt a hazafui elbűsülésnek, nem mondjuk bevett, állandó tagja, de kitüntetett, becézett kedvence volt a magyar színész a magyar társadalomnak.

Mikor ennek a kora, szüksége elmúlt a nemzeti érület szabadon felláttatott minden, a színészetnél sokkal életbe vágóbb eszekevesi ágakban is, a színész hirtelen, és konstatáljuk, saját hibáján kívül lemaradt a trikolóros diadalszekérről. Avagy az ő hibája volt-e, hogy az őt nevelő, kéneveztető közönség beérte a szózatall, egy kis nemzetiszínű görögöttüzzel és Kont a kemény vitéz dörgedelmes példálózgatásával?

Ő szegény, elkapatva a közhangulat, de meg tulajdon hazafias nekibuzdulása által is, szépecskén átalakult lusta szimbolummá, ahelyett, hogy a korhoz, nemzetiségi aspirációk muló divatához nem kötött örök eszmény, a művészi tökéletesség megközelítésére törekedett volna.

És most, hogy a kivételes háromszínű görögöttüzt utolsó gőze is elpárolgott a könnyen nyert, nem is a színésznek, hanem a korszerű szónak szánt koszorúkkal borított színpadról, a színész azzal az emberföltött feladattal lelte magát szemben: eddig csak pátrióta voltál, légy ezentul csak művész.

A nimbusz szétfoszlását bizonyos érthető rémület követte. A vállalkozók kétségbeestek az üzlet jövője felől. Eszközről kellett gondoskodni, mely áthidalja a két egymástól élesen különböző korszaknak fenyegető pénztári örvényét.

S ekkor, még a hazafiság a nemzetiségnek hangzatos móttájával ugrott a magyar színpadra az operette tricotmúzsjája, egy kecses priouettel, selyemtopános lábacska gyégyével fölfirkáztott minden moralistát s bájosan és merészen oda szókkent a kacagva bámoló közönség kegyének kellős közepébe.

Sokan kegyes szemforgatással erkölcs-

rontónak nevezik az Offenbach mester pajkos műzsáját s tényleg bajos is volna nevelési segédeszközül fölhasználna, de viszont az is igaz, hogy jóformán az egyetlen hathatós szer a ma divatos impasibilitéval szemben, mely rohamosan terjedő általános közöny komor, nehéz ködével kiöli mindenkinek minden iránt való érdeklődését. Némiképp szellemi arzenikum, meglevenítő méreg. A gerinczagsorvadásnak sietteti végét, de az egészséges testben nem okoz vérmérgezést, legfőképpen csak a szükséges oldó nedvek gyors képződését segíti elő.

Hanem az operette uralomra jutásával a színész megszűnt az igazi értelemben vett nemzeti kultúra munkása lenni s átalakult egyszerű mulattatóvá. És mivel változatlan, sokszor drasztikus eszközökkel, legfőképpen az idomos női test leplezetlen kultuszával mulattat, a saját erkölcsi értékének mértékét szállította le képzelhetetlen gyorsan a közvélemény előtt.

A magyar színész társadalmi helyzetének első és gyökeres megrontója az operett volt, a maga tetszetős, de sikamlós könnyelműségével, mely kaczagtat, érkeinket csiklandozza, ám a tisztelet és becsülés önkénytelen érzületeinek fölbresztésére egyáltalán nem alkalmas.

A színészet üzletszerűsége, legnagyobb részben egészen lelkiismeretlen magánvállalkozók kezén mindent megtett arra nézve, hogy a színész s főleg a színészno erkölcsi nivója leszállíttassék.

Hozzájárult még az anyagi bizonytalanság, a színész jelenének és jövőjének kétsége, szóval az egész foglalkozásnemből hiányzó realitás, ami magával hozta egyrészt a forgalmi hitel teljes visszavonulását, másrészt a ráteremtéssel bíró intelligens új nemzedék idegenkedését a színi pályára való lépestől, aminek természetes következménye volt a kétes elemek, tévesztett existenciák tömeges felburjánása.

Mindenem is véletlenül összeműködő tényezők okozták a színészet tekintélyének rohamos hanyatlását a színészet mai sajnos társadalom kivüliségét: melynek észlelése, tudomásul vétele és higgadt megfontolása elől most a száz éves jubiláris ünnepség csillogó mámorában sem zárkozhattunk el.

Mindenekelőtt a színügy magánvállalkozási jellegét kell megváltoztatni. Gondoskodjék a magyar színészet arról, hogy autonómiakusan, első sorban a saját érdekeinek megfelelő módon s ne üzletszerű kihasználás célzattalval szerveztessék s kormányoztassék: gondoskodjék a nagy testületnek megfelelő, méltó és tiszteletet kivívni tudó képviselőről minden külső tényezővel, közönséggel, államhatalommal szemben; vessen véget a tulajdonképeni színészetet kiirtással fenyegető operettebaccanálnak, külföldi, sejtetes termékek visszautasítván eredeti hazájukba, az orfeumok, caffè chantantok szivarfüstös, bor- és ételgőzös korcsmai szférájába; végeztül ne legyen a magyar színészet utolsó menedéke az élet mindenféle hajótöröttjeinek, hanem legyen az hivatásos, tanult, jó nevelésű férfiak és nők ur professziója.

A mai magyar színpadokon gyakran olvas az ember «egy ur» titulus után valami homályos kőrista-nem, melynek tulajdonosa még alig törülte le tenyeréről az

utolsó borotválás szappanhabját, amint az officinából hirtelen színpadra ugrotta a benne föllángolt szent örület. Leggyakrabban a kezdő színészek között az «egy ur» s legtrikább a magyar színpadon egy ur. Nem pusztá külsőségekre, kelmei eleganciájára vonatkozik ez a szó, bár azokat is magában foglalja: hanem inkább bizonyos szellemi emelkedettséget, a gondolkodás, érzéklés finomabb, magasabb nemét, a változó lelki állapot, a vér felindulásainak bizonyos filozófiai alapokon nyugvó, művészi mérsékletű kifejezési módját, az erkölcsi alapnak folytonos jelen valóságát, szóval a színész előkelőségét értjük ezalatt.

Nem kell attól félni, hogy ezzel a biztos fegyverrel nem hódítana magának rövid időn állandó, komoly tiszteletben tartott helyet a magyar színész a magyar társadalomban, mely külföldben is egy ilyen készületű, eddig bolyongó s most mind anyagi, mind szellemi tekintetben konszolidált hasznos és kellemes új elemnek önkényt tárja föl befogadó, nyájas otthonnal kinálkozó keblét.

Ideje is már, hogy egy most, a második évszáz kezdetén tisztá ragyogással megállapodjanak a mi földön járó, futó, vagy sétáló, de bizony mindenkinen kopottas esillagaink.

Lipsey Ádám.

A kulturharczhoz. Tegnap számunk egy távirata jelentette, hogy a herczegprímás sürgönyileg megöltötte a budapesti katolikus gyűlésnek az elkeresztelési rendelettel való foglalkozást. Most a B. H. a következő érdekes hírt közli a «kulturharcz» áttetsző kulisszá mögül: «Csáky és a hét püspök. Az elkeresztelések ügye még mindig élénk beszéd tárgyat képezi a politikai körökben. Kormányparti körökben határozottan tagadják azt, hogy Csáky gróf állása meg volna ingatva. Tudni vélik már ama püspökök neveit is, akikől Csáky biztatást nyert a rendelet kiadására nézve. E forrás szerint a következő püspökök voltak azok, kik a vallás- és közoktatásügyi miniszter fölhevására kijelentették, hogy a kérdéses rendelet nem utközik a katolikus egyház szervezetének dogmatikus tételeire, névszerint: pr. Hornig Károly veszprémi, Schlauch Lőrincz nagyvárdi, Schuster Konstantin váci, Bende Imre beszercebányai, Császka György szepesi, Dulánszky Nándor pécsi és Bubicz Zsigmond kassai püspök. Ugyane forrás szerint nem tartják valószínűnek, hogy Csáky gróf a hozzáintéendő interpellációra e püspökök neveit meg fogja nevezni, de határozottan állítják, hogy a pénzügyi bizottságnak tett nyilatkozata alkalmával ezeket a püspököket érte, kik a rendelet kiadása ellen semminemű kifogást nem tettek; sőt biztatják a minisztert a vallási felekezeti béke kedvéért annak kiadására».

Szeged egy hónapja.

(A közigazgatási bizottságból.)

Szeged, okt. 25.

Szeged város közigazgatási bizottsága Kállay Albert főispán elnökele alatt ülést tartott, melyen jelen voltak:

Pálffy Ferencz polgármester, dr. Fodor Károly szenátor, dr. Rósa Izso, Kovács Albert, dr. Tóth Pál főjegyző, Magyar János, dr. Lázár György t. főjegyző, Endrénny Antal árvaszéki elnök, Csizsár Gyula kir. pénzügyigazgató, Kakujay Károly tanfelügyelő, dr. Faragó Odón t. főorvos, Schmidt Imre

kir. ügyész, Csabay Andor kir. főmérnök, Babarczy József, Pillich Kálmán, Fodor István biz. tagok.

Az ülésnek a szakreferensek jelentésén kívül egyetlen fontos tárgya volt, az új utadót-tervezet. Ennek az ágas-bogas, homályos adónak jövő két évre szóló kivétési módzata tegnap másodszor került már a közigazgatási bizottság elé. Egy ízben a polgármester által bemutatott tervezeten azt a változtatást tette már a közigazgatási bizottság, hogy a 30 frtnál több egyenes adót fizetőkre kirovandó 10%-ot 5%-ra szállította le; a kevesebbet fizetők utadóját pedig épp úgy, mint a semmi adót nem fizetőket 1 frt 50 kr. minimumban állapította meg. Az egész tervezetet aztán a változtatás szerint átdolgoztatta a polgármesteri hivatallal s ezen átdolgozott állapotban tárgyalta le újra tegnap.

A módosított tervezetet Szendrey Pál aljegyző referálta a tegnapi ülésben. A közig. bizottság által kívánt módosítások után a tervezet bevételi rovata a következő tételeket tüntetné fel:

1. A 3 kézinapszám váltásdíjaként kivetni szándékolta 1 frt 50 kr., a 30 frt adót fizetőkre kirovandó 5% utadónak felelőn meg, a 30 frt egyenes adót fizető 1754 egyén által viselt 193,727 frt 16 $\frac{1}{2}$ kr. egyenes adó 5%-ja fejeiben utadóban esnek 9686 frt 35 kr.

2. 16,951, harmincz forinton alóli adófizetőre esnek 1 frt 50 kr-ával utadóban 25,426 frt 35 kr.

3. 6178, adót nem fizetőre fejenként 1 frt 50 kr-ával esnek 9,267 frt — kr.

4. Végre minthogy a 30 frtnál kisebb adót fizető, igazvonó-jószág tulajdonosok a 16,951 egyén között 2443-an vannak, ezekre újból 1 frt 50 krral kivett adó kitenne 3,214 frt 50 krt

vagyis összesen: 47,594 frt 35 kr. bevételt hozna be a közig. bizottság módosításaival az utadót-tervezet. Ebből látható, hogy míg a szükséglet az 50,000 frtot meghaladja, a bevétel a módosítások folytán alig éri a 48 ezer forintot. Pedig már több megtakarítást a tervezet egyetlen tételénél sem lehet tenni; így is a legszűkebben lett megszabva az egyes szükséglet. Előadók például erre folhozza a közutak fedanyagára előirányzott kiadást, mely a szabály szerinti 15 cm. vastag fedanyagot így is csak 8 cm-terre tehetné. Több megtakarítást tehát semmiképpen sem tehetne; azonfölül a bevételnek az is szem előtt tartandó, hogy azokból egy bizonyos százalék rendszerint nem szokott befolyjni s így e czímen is jókora összeg ütemdő le a módosított tervezet bevételi rovatóból. Szóval a tervezet mellett sehogy se lehet behozni a kívánt összegeket az utadóból. De ettől eltekintve sem fogadható el a módosított tervezet, mert ellenkezik a törvény intenciójával, mely az volt, hogy az utadót egyenes adók arányában fizessék a polgárok. Hol azonban a módosított tervezet mellett az az arányos megosztás akkor, mikor szerinte a 193,727 frt 16 $\frac{1}{2}$ kr. adót fizető 30 frtnál felül adózókra csak 9686 frt 35 kr., ellenben a körülbelül csak 108 ezer forint adót fizető minimalisták több mint kétszer any-

nyit, 25,426 frt 50 krt fizetnének utadóban; továbbá ugyancsak a módosított tervezet szerint az adót egyáltalán nem fizetők is alig 600 frttal fizetnének kevesebbet utadóban, mint a 30 frton felül fizetők. Igazságos, a törvény által czélzott, az államadó alapján elosztott tehermegosztás tehát nincs a módosított tervezet mellett s már csak ezért sem remélhető ahhoz a kormányhatósági jóváhagyás. Ajánlja tehát az előadó, hogy a bizottság a módosított tervezet elvetésével, a polgármesteri hivatal eredeti tervezetét — mely 10 százalékkal akarja kirovatni az utadót — fogadja el, azon változtatással mégis, hogy az abban fölvetett mintegy 3800 frt pénztámaradvány, mint csak esetleges bevétel, hagyassék ki a bevételi rovatból; ellenben ugyanebbe a rovatba vételessék az a 600 frt bírságpénz, ami az eredeti tervezetből, tollhiba folytán, kimaradt.

Pillich Kálmán elfogadja az eredeti javaslatot; némi kétsége van azonban az iránt, hogy az előirányzott bevétel befolyjék, mert a tervezet körülbelül 26,000 adózóra számol, ez a szám azonban az egyéneken ki rováskor tetemesre le fog szálalni, tekintettel arra, hogy most egy adózónak 5—6 adólapja is van.

Rósa László dr. a módosított javaslat hiányait maga is érzi, főleg azt az inkonzisztenciáját, hogy az adót egyáltalán nem fizetőkre épp oly összegben nehezedjék az új teher, mint a 30 frton felül, tehát a legtöbb adót fizetőkre. Mindamellett a tervezetet a közigazgatási bizottság már megtett módosításaival, nevezetesen az 5%-os kirovással kívánja elfogadtatni és pedig azért, mert e módosítások fentartásával is meg lehet oldani az új teher arányos és igazságos megosztásának kérdését. Igaz, hogy az előadó kevesell a módosított tervezet kiviteli összegét az előirányzott szükséglethez képest; ám ezt a szükségletet állapítsuk meg, a rendelkezésünkre álló erőkhöz mérten; tessék leszállítani a szükségletet s akkor majd nem lesz fűdőzetlen. De különben is az 5%-os kirovással a nélkül is több erő fog rendelkezésre állani a közmunka terén, mint eddig állott, hisz az eddig viselt közmunka-teher értéke nem haladta meg a 36,000 forintot, az 5%-os kirovással pedig az új adó 47 ezren fölül jövedelmez. Nem ok tehát az a módosított tervezet ellen, hogy fűdőzetet nem nyújt; készítsünk oly előirányzatot, hogy az 5%-nyi új adó kellő fedezet legyen a szükségletre. Azon kifogás sem tartható fenn a módosított tervezet ellen, hogy szerinte a 30 frton felül adózók, tehát a legtöbb adót fizetők, kevesebb utadót fizetnének, mint a 30 frton aluliak, tehát aránytalanul kisebb államadót fizetők. Itt csak az jöhet kérdésbe, hányan fizetik a 30 frton felüliek az utadónak ezt a 9686 frt 35 kr. összegét, s hányan a 30 frton aluliak a 25,426 frt 50 kr. utadót? Az utóbbiak 16,451-en viselik a nagyobb utadót, az előbbieket ellenben csak 1700-an vannak. Ugyanezt kell figyelembe venni akkor is, ha a maximalisták adóját a minimalistákéval összevetjük. Így aztán szemmel látható, hogy a 30 frton felül adózók új terhe legalább 3-szor akkora, mint az utóbbiaké. Szóval egyelőre helyesnek tartja a módosított tervezetet, melyből csak később, az új adó terén szerzett tapasztalatok után hajlandó eltérni, ha czelszerűtlennek bizo-

nyul. Figyelembe vétetni kéri az adózók mostani nagy terhét is s épp ezért sem hajlandó az új adóra az állami adó 5%-nál többet megszavazni. Ajánlja a bizottság módosításai szerint elfogadásra a tervezetet.

Kállay Albert főispán is szerfölött szembetűnőnek s méltánytalannak találja azt az arányt, melyben a módosított tervezet az új adót az adózók egyes csoportjaira kirolni akarja. Szerinte tarthatatlan a minimalisták 1 frt 50 krnyi terhe, szemben azokkal, kikre állami adójuk után 5%-kal rovatnak ki az utadó. Inkább vegyen föl kisebb összeget a törvényhatóság előirányzatba az új adó czímén, de azt méltányosan és arányosan ossza fel az adózók közt, tehetségekhez képest. Áll ez főleg a minimalistákra.

A minimalisták terhének megkönnyítése végett keletkezett is erre egy kisebb vita; melyben többen kérték.

Rósa László dr. indítványozta, hogy ezek utadóját 1 frtnál állapíttassék meg, az így előállandó bevételi kevesebbet pedig az 5%-nak 7%-ra emelésével osszassék el.

Rövid vita után azonban, főleg arra való tekintettel, hogy az előirányzott 50,000 frtnak be kell folynia, mégis csak a polgármesteri eredeti tervezet fogadtatott el a 10%-os kirovással.

Az utadó-vitát az ipartestület folebbezésének tárgyalása követte. Az ipartestület ugyanis a városi adóhivatal által beszedett tagsági s beirattási díjakról naplókivonatokat is kér az adóhivataltól, amit a tanács megtagadott, a közigazg. bizottság ellenben elrendelt. A határozat ellen dr. Fodor Károly előadó szenátor fölébebezt.

A többi tárgyak közül említett érdemmel még az új tanfelügyelő kineveztetésének publikálása. Dr. Tergina Gyula kineveztetéséről a miniszteri rendeletet Kárujary Károly volt tanfelügyelő olvasta föl.

Vass Károly közigazgatási előadó előterjesztése után a bizottság titkos szavazással megválasztotta az ipartanács tagjait. Az új tagok névsora lapunk más helyén olvasható.

Dr. Lázár György t. főügyész az árvatári perek állásáról tesz jelentést egyik korábbi meghagyás értelmében. Ez ügyben a bizottság egy ötös albizottágot küldött ki Rósa László dr., Rózsa Ferencz apát, Babarczy József, Fodor István és Vass Károly tagokkal. A bizottság, tekintve, hogy a perek nagyrészt végrehajtás alatt állanak s így már rövidest tetemesebb összegek fognak belőlük befolyjni, ezt bevértvája s egyelőre nem referál ez ügyről a közig. bizottságnak.

Vége Császár Gyula kir. pénzügyigazgatót utasította a bizottság, hogy jövvőre az államkölcsön-hátralékok kimutatásáról, a 40 éves törlesztési beosztást szem előtt tartva, tegyen jelentéseket.

Ezután a szakreferensek terjesztették elő jelentéseiket a következő sorrendben:

Közegészségügy.

Dr. Faragó Odón tiszti főorvos jelentése szerint az általános közegészségi állapot a múlt hónapban kedvező volt, mint augusztusban. Járványos betegségek csak szörványosan fordultak elő.

A kerülleti orvosok a piacokon 9, a vendéglőkben, gyárakban, mészárszékekben, sűtőházakban, iskolákban és hentesboltok-

ban pedig 47 esetben tartottak vizsgálatot.

Orvosrendőri vizsgálat 2 esetben történt.

A kerületi orvosok a belterületen 67, a külterületen pedig 18 szegény beteg részesítettek ingyenes gyógykezelésben.

A főorvosi jelentés többi része a lapunkban már részletesen ismertette volt.

Adóügy.

Csiszár Gyula pénzügyigazgató jelentése szerint a múlt hónapban az esedékessé vált adók és egyéb kincstári tartozások fejében az alábbi összegek folytak be:

Egyenes adó. Állami egyenes adó címén befizetett 42,657 frt 37 kr.; a múlt év ugyanezen hónapjában pedig csak 39,697 frt 96 kr. folyt be. Az idén tehát a szeptember havi befizetések eredménye 2959 frt 41 krral kedvezőbb, mint a múlt évben.

Az idén szeptember végéig esedékessé vált adók összege, a korábbi évekről fennmaradt hátralékokkal együtt, 665,062 frt 83 kr. tesz ki. Ebből az összegből szept. hó végéig 288,253 frt 7 kr. befizetett, 334,152 frt 39 kr. pedig hátralékban maradt.

Hadmétségi adó. Adm. métségi adóban befizetett 337 frt 87 kr., a múlt év ugyanezen hónapjában pedig 472 frt folyt be. Az idén tehát a szept. havi befizetések eredménye 134 frt 13 krral kedvezőlenebb, mint tavaly volt.

Az idén esedékessé vált hadmétségi adók összege, a korábbi évekről fennmaradt hátralékokkal együtt, 39,861 frt 74 kr. tesz ki. Ebből az összegből szept. végéig 3413 frt 45 kr. befizetett, 34,324 frt 29 kr. pedig hátralékban maradt.

Fogyasztási adó. Fogyasztási adóban befizetett 50,867 frt 67 kr., tavaly szeptemberben pedig 54,578 frt 57 kr. folyt be, vagyis 3711 frt 56 krral több, mint az idén.

Bélyegjövődék. Bélyegjövődékből befolyt a múlt hónap 93,596 frt 46 kr. Az év elejétől szept. hó végéig elért bevételek összege 862,068 frt 90 kr. tesz ki. Jogilletékek. Jogilleték fejében befizetett 9006 frt 76 kr.

Az idén esedékessé vált illetékek összege az előző évekről fennmaradt hátralékokkal együtt 943,946 frt 28 kr. tesz ki. Ebből az összegből a múlt hó végeig törlesztve lett 862,068 forint 90 kr., 76,888 forint 69 krajczár pedig hátralékban maradt.

Dohányeladás. Dohányeladásból befolyt 55,707 forint 39 kr. Az év elejétől szeptember hó végéig e címen elért jövedelem összege 510,431 frt 93 krajczár-ra rug.

Ármentesítő-társulati költségek. Szeged-sövényházi társulati költségek fejében befizetett 2043 frt 58 kr.; tavaly szeptemberben pedig 2414 frt 14 kr. folyt be. Az idén tehát a szeptember havi befizetések eredménye 370 forint 56 krral kedvezőlenebb volt, mint tavaly.

Az idén esedékessé vált társulati költségek a korábbi évekről fennmaradt hátralékokkal együtt 21,350 forint 4 krra mennek. Ebből az év elejétől szeptember hó végéig 19,205 forint 10 kr. ki lett fizetve, 2,144 forint 33 krajczár pedig hátralékban maradt.

Allamkölesön.

Államkölesöntörlesztési járulékok fejében a múlt hó folyamán befizetett 8919 frt 72 kr.; tavaly szeptemberben pedig 15,903 frt 68 kr. folyt be. Az idén tehát a szeptember havi befizetések eredménye 6983 frt 96 krral kedvezőlenebb volt, mint tavaly.

Az idén szeptember hó végéig esedékessé vált államkölesön, az előző évekről fennmaradt hátralékokkal együtt 830,881 frt 44 kr. tesz ki. Ebből az év elejétől szeptember hó végéig 154,386 frt 65 kr. törlesztve lett, 410,756 frt 88 kr. pedig hátralékban maradt.

Börtönügy.

Schmidt Imre kir. ügyész jelentése szerint a törvényszéki börtönben a letartóztatottak száma a múlt hó utolsó napján összesen 179 volt. A jogerőre emelkedett ítéletek alapján letartóztatottak száma volt 149, a még jogerőre nem emelkedett ítéletek alapján letartóztatottaké 18, a vizsgálati fogságba helyezetteké 12.

A letartóztatottak közül a múlt hónapban 14 volt beteg; a hónap végéig 9 kigyógyult, 5 pedig további ápolás alatt maradt. A rabok múlt havi egészségi állapotát a törvényszéki orvos kedvezőnek jelzi.

A múlt hónapban fölhasznált rabmunkanapok száma 400-at tesz ki, a rabmunkakeresmény összege pedig 36 frt, amelyből 20 frt az államot, 16 frt a munkás rabokat illeti.

Kerületi börtön. A kerületi börtönben letartóztatottak száma a múlt hó utolsó napján összesen 511 volt. A rabok közül szeptemberben 38-an részesültek orvosi gyógykezelésben; a hónap végéig 21 kigyógyult, 17 pedig további ápolás alatt maradt. Halálozás nem fordult elő. Az általános egészségi állapot, a börtönorvos szerint, kedvező volt.

A múlt hónapban fölhasznált rabmunkanapok száma 8878-at tesz ki, a rabmunkakeresmény összege pedig 1205 frt 80 kr., amelyből 867 frt 26 kr. az államot, 338 frt 54 kr. a munkás rabokat illeti.

Árvauügy.

Endrőnyi Antal árvaszéki elnök évi negyedes jelentése szerint a folyó év III. negyedében gyámság alá került 145 szegedi illetőségű egyén, kikkel az összes gyámoltak száma október 1-én kített 7606-ot; gyámság alól felszabadult 124, gyámság alatt maradt október 1-én 7482.

Gondnokság alá került a 3-ik évnegyedben 2; összes gondnokoltak száma október 1-én 91.

Az árvatár készpénzmaradványa

julius 1-én	7318 frt 74 kr.
befolyt a 3-ik negyedben	50245 » 19 »
összes bevétel	57563 frt 93 kr.
kiadás	53387 » 42 »

maradt készpénz okt. 1-én 4176 frt 51 kr.

Kötvényben volt jul. 1-én 764235 » 01 »

befolyt a 3. évnegyedben 27606 » 34 »

összes bevétel 791841 frt 35 kr.

Kötvényben kiadás 6139 » 95 »

maradt kötvényben 785701 frt 40 kr.

Ékszerekben 1442 frt 50 kr. ja van az árvatárnak.

Kamat-hátralék 76192 frt 50 kr.

befizetett 11368 » 02 »

maradt kamathátralék október 1-én 64824 frt 48 kr.

Az árvaszék ügörgalma a 3252 drb érkezett be a múlt évnegyedben, melyből maradt restancia 75 drb.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése okt. 24-én.

A képviselőház ma rövid ülést tartott. Ülés kezdete déli 12 órakor.

Elnök: Bokross Elek.

Jegyzők: Rosner Ervin br., Dárdai Sándor, Madarász József.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor, Baross Gábor, Fejérváry Géza b.

Elnök a múlt ülési jegyzőkönyvének hitelesítése után jelenti, hogy a mai ülésnek semmi érdemleges tárgyalása nincs, csak

elnöki, bizottsági jelentések és a kormány részéről nemely előterjesztés. Bejelenti, hogy Fenyvessy Ferenc az okoztatásügyi bizottsági tagságról lemondott. Helyének betöltése iránt a jövő ülésen fognak intézkedni.

Hegedűs Sándor, a pénzügyi bizottság előadója, benyújtja a pénzügyi bizottság jelentését, az 1891-dik évi állami költségvetésre vonatkozólag.

Krajcsik Ferenc, az igazságügyi bizottság előadója, benyújtja az igazságügyi bizottság jelentését a királyi bíróságok előtt folmerült bűnügyi költségek behajtásáról szóló törvényjavaslat tárgyában.

Beksisz Gusztáv, az igazságügyi bizottság előadója, bemutatja az igazságügyi bizottság jelentését az Olaszországgal az irodalmi és művészeti művek szerzői jogának kölcsönös oltalmáról kötött szerződés beczikkelyezéséről szóló törvényjavaslat tárgyában.

E jelentések ki fognak nyomtatni és szét fognak osztani; napirendre tűzésük iránt a legközelebbi ülésben fog határozat hozatni.

Baross Gábor kereskedelemügyi miniszter bemutatja a petrozensz-livany-lupenyi helyi érdekű vasut engedélyezése tárgyában készült jelentését, továbbá a kereskedelemügyi miniszternek az 1889-ik évi működéséről készített szakos-évi jelentést. (Eljénzés.)

A kereskedelemügyi miniszter jelentése a petrozensz-livany-lupenyi helyi érdekű vasut engedélyezése tárgyában a közlekedésügyi bizottsághoz utasítatik; a miniszter 1889-ik évi működéséről szóló jelentés ki fog nyomtatni és a ház tagjai közt szét fog osztani.

Ezzel az ülés 12 óra 25 perczkor véget ért.

H i r e k.

Határidő:

Tiszti estélyek. Október hó 25-én, november 18-án, december 7. és 31-én. 1891-ik év január 13-án, február 3-án, márczius 5-én és április 6-án a Tisza-szálló nagytérben.

Okt. 25. Nímárdok évi rendes közgyűlése d. u. 6 órakor a Tisza-szállóban.

Okt. 26. Az újszgedi-vedresházi ármentesítő-társulat közgyűlése d. e. 11 órakor.

Okt. 27. Az új Nímárd vadászársulat szervezőkögyűlése d. u. 6 órakor a Tisza-szállóban.

Okt. 29. Városi közgyűlés d. u. 4 órakor.

Nov. 1. Artézi gőzfürdő-étekezet d. e. 10 ó. (Székpület biz. terem.)

— A tanfelügyelőség átadása. Csongrád megye, Szeged és H.-M. Várárhely városok kir. tanfelügyelőségét október hó 26—27. napjain veszi át Kakujay Károly, volt csongrád megyei ideigl. tanfelügyelőltől utódja, Dr. Tergina Gyula. Kakujay az átadás után Temesvárra tér vissza par napra s onnan utazik el új állását elfoglalni Fogarásra.

— Az ipartanács. Szeged város törvényhatósága melletti ipartanácsba a budapesti kereskedelmi és iparkamara a maga részéről már megválasztotta a tagokat. Rendes tagokul beválasztotta Prosznitz Vilmos és Harcz Lajos, póttagokul pedig Rainer Károly és Császár József szegedi lakosokat. Erről a tanácsot tegnap értesítette a kamara. — Törvény szerint a szegedi közíg. bizottság által megválasztott 2 rendes s 2 pót ipartanácsi tagnak is e hónap már lejárván mandátuma, Vass Károly közgazdasági előadó előterjesztése folytán a közíg. bizottság tegnap választotta meg az új ipartanácsi tagokat. Megválasztattak az eddigi tagok és pedig Lillín Károly s Rainer Ferenc rendes tagokul. Ju há sz György s Obláth Lipót pedig póttagokul.

— **Uj egyetemi tanár.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli a következő királyi kizárólag: «Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztése, a kolozsvári tudomány-egyetemen betöltendő gyógyszer-tanászok nyilvános rendes tanára dr. Tóth Lajos budapesti tudomány-egyetemi magán és volt helyettes tanár névvel ki. Kelt Schönbrunnban, 1890. évi október hó 19-én. Ferencz József, s. k. Gr. Csáky Albin, s. k.»

— **Nők gyűlése.** A szegedi nőpár-egylet választmánya szombaton délután 4 órákor ülést tart, melyre a választmány tagjait tisztelettel meghívja az elnökség.

— **Uj királyi ügyész.** Ő felsége a király Ambrózy Mihály nyíregyházi ügyészt Miskolcra kir. ügyészé nevezte ki.

— **Vásárhelyi fogyasztási adóberlet.** Vásárhely fogyasztási adóberletére a szegedi pénzügyigazgatóság október hó 30. és 31. napjaira tűzte ki a nyilvános árverést. A fogyasztási adó egyes ágai alá a kiküldött árak a következők: a borra 11,709 ft 1 kr, a husra 11,199 ft 62 kr, a csukorra 804 ft 5 kr, a sörre 5788 ft 93 1/2 kr, összesen 66,744 ft 61 1/2 kr. Mint halljuk, az árverésre a gyomai Grimm-féle konzorcium is készül. Vásárhely pedig csak az esetben hajlandó árverelni, ha az ígéretek nem fogják meghaladni az általa már korábban felajánlott összeget, ez pedig sok félkrajczárral alacsonyabb a kiküldött árál.

— **Bírói kinevezések.** Ő felsége, dr. Zöld Adorján igazságügyminiszteri segéd-fogalmazót és Baditz István székesszékhelyi gyakorló ügyvédet, az 1886. évi XXIX. törvényezik értelmében székhelyhez nem kötött bírói létszámba albirákká nevezte ki.

— **Uj jogtudor.** Lederer Lajos ügyvédjelöltet, a szegedi fiatalság egyik rokonszenves tagját, tegnap a budapesti egyetemen jogtudorrá avatták.

— **Egy munkás sorsa.** Egy fiatal gyári munkás megható sorsa keltett tegnap részvétet a rendőrségnél. Hatalmas, vállas leány Nagyiván József, acélos izmai nem közönséges munkaerőről tanuszkodnak, két vaskarja meg is kereste a kenyeret nemcsak a maga, hanem anyja számára is. Három hónap előtt az újszegedi kender-forgóvárbán szerencsétlenség történt vele. Megvadtul a kőtenyészgáru husdarbot harapott ki balkezejéből. Gyógyították vagy három hónapig a szegedi kórházban, Elküldték az orvosok minden lehetőséget, hogy a borzasztó vérvérteséget szenvedett legény életét megmenthessék. Ezt sikerült is elérni, a fiatal munkás erős organizmusa kiállta a legsúlyosabb kórokat, a többszörös oltási kísérleteket, operációkat s három havi gondos gyógykezelés után, tegnap egészségesen, de mint balkezejében nyomorék ember hagyta el a kórházat. Meg van mentve az élete, de hogy tartja fenn, most ezt félkézzel? Pedig, akit a haláltól mentettek meg, az még százszor görseöbben ragaszkodik az élethez, melynek most már jobban ismeri becsét. Fiatalon, erejének a teljében ott állott tegnap a kapitány előtt, épen maradt karját kinyújtva, fölmutatta a gyár bizonyítványát, melyben el van ismerve, hogy jól viselte magát, szorgalmas munkás volt, de oda van írva e szó is: Elbocsáttatott.

— **A szegedi színtársulat képviselői.** A szegedi színtársulat az országos színházi kongresszusra képviselőül tegnap délután Molnár Lászlót, továbbá Hentaller Lajos orsz. képviselőt és Pósa Lajost választotta meg.

— **A város nádja.** A «Császárvén» értékes nádmérse van az idén is Szeged városának. A nádat, mivel nincs víz rajta, most lehetne legalkalmasabban értékesíteni. László Mihály tanyai kapitány föl is hívja a tanács figyelmét arra, hogy a nádat lehető hamarosan adja el.

— **Állatveszedelem Bácskában.** A Bácskában újra nagy mérvet öltött száj- és körömfájás miatt a szabadkai országos vásárra csuklos jószágok folhajtása el van tiltva.

— **Átutazó katonák.** Boszniából hozott tegnap a vonat Szegedre néhány száz bakat, akik csak az éjszakát pihentek itt át s hajnali öt órákor utaztak tovább, rendes állomáshelyükre, Marosvásárhelyre. A magyar államvasut peronjára hét órákor robbogott be a vonat a Boszniából érkező 62. gyalogezred 2. bataillonjával. Az érkező katonák fogadására kivonult a szegedi helyőrség. Miután Streitenfels alezredes üdvözlötte Königsbrunn báró ezredet, a 62. gyalogezred parancsnokát, a sorba állított 514 baka megindult a felsővárosra, ahol elszállásolták őket. A tisztek, akik tizenheten voltak, szállodákban töltötték az éjszakát. Most már uton vannak újra s még ma viszontlátják szülőföldjüket a messzeföldről visszatért bakak.

— **Helynevek magyarosítása.** Ideje is már, hogy az ország egyik legmagyarabb vármegyéjében, községnek, vagy városnak idegen hangzású neve ne legyen. A közlekedési miniszter elrendelte, hogy a magyar államvasutaknál Dorozsma helyett Kis-Kun-Dorozsma, Szatmár helyett pedig Szatmár szerepeljen. Ezeket az állomásokon a táblákat is e szerint kell módosítani.

— **A drótos.** Őten is faggatták a Góliát-alaku drótoztót a rendőrségnél, hogy megtudják tőle, mi járban van, de harapófogóval sem bírtak belőle egyebet kivenni e két szónál:

— **Drótozni Szeged!**... Elálmélkodtak ezen a merész tervén, melynek körülményeire vonatkozólag többet is szerettek volna még megtudni.

Az egyik, a drótosok anyanyelvén kérdezte, hogy mit akar?

— **Szecséte?** Még bátrabban vágta ki a tót:

— **Drótozni Szeged!**... Ezután mindenféle nyelven kérdezték. Az egyik előlül:

— **Csevre?** A másik szerbül:

— **Stacsce?** A harmadik németül:

— **Was wollen Sie?** Ezzel aztán kimerült a rendőrök nyelvtudománya s most aztán rájöttek, hogy a tót talán süket s nem Szegedet, hanem szegedi törött fazekakat akar megdrótozni, erre a nemes foglalkozásra került engedélyt.

— **A kolera ellen.** A kereskedelemügyi miniszter a következő távirati rendeletet intézte a fumei m. kir. tengerészeti hatósághoz: «A syriai partokról érkező hajók ellen f. évi október hó 9-én 62,748. sz. alatt kelt rendeletem alapján fennálló 7 napi megfigyelést a Beirutig bezárólag terjedő egész partra kiterjesztem. Kelt Budapesten, 1890. évi október hó 23. Baross, s. k.»

— **Pyrománia.** A szegedi kir. törvényszék előtt utóbbi időben két tűzkóros leány ellen folyt bünyvádi eljárás. Ez lesz a harmadik ilyen bünygyi eset, melyről most vásárhelyi tudósítónk teszen jelentést. Éppen, mint a másik két gyújtogató leány, ez a harmadik is tizenhat éves. Mérai Emiliának hívják, szolgáló volt Vörös Mihály Kutasi-utféli tanyáján. Hetek előtt arra bujtogattott egy Czakó István nevű suhanczlegényt, hogy gazdája tízöles szalmakazalát gyújtsa föl, s mikor az óriási boglya fölött összecsapnak a lángok, vignótával adjon neki jelt, ő előfut majd a tanyáról, hogy gyönyörködhessek a tüzből. Ezért a bántort tétér, cserébe elígérkezett a legénynek feleségül. Nem tudni aztán, hogy Czakó István a tüztől félt-e inkább, vagy az olyasféle tüzes feleségtől, elég az hozzá, hogy nem vállalkozott a szalma-

kazal folgyújtására, de eltitkolta azért a leány bűnös tervét. Mérai Emília mégis tüzet akart mindenáron; éjjel kilopódzott a házból, égő csóvát dobott a szalmakazalra s összefonva karját elcsezt, mint törékeny magasra a lángoszlopok, s mint borítják fényözönbe az egész tanyát. Mikor hamuig égett a száz forint értékű szalmakazal, buta képpel elől a sunyi leány, Czakó Pista s elárulta, hogy tudta már ő régen, miben sántikál Mérai Emília, meg is mondta volna, de nem akart judáskodni. A gyújtogató leányt el is fogták nyomban.

— **A börtön felvére.** A szegedi fogházak és börtönök 1890. első félévi állapotáról tegnap terjeszté be jelentését Schmidt Imre kir. ügyész a közg. bizottsághoz. A félév elején Szegeden letartoztatva pedig 189 férfi, 32 nő. Ehhez jött a félév tartama alatt 391 férfi, 115 nő. Kiszabadult 437 férfi, 29 nő-rab. A rabok közül jogerősen elítelt volt 104 férfi, 26 nő, főbebezzést adott be 27 férfi, vizsgálat alatt pedig 12 férfi és 3 nő volt. Az összes rabtartási költségek 4652 ft 73 kr-ra rúgtak, melyből csak 1517 ft 46 kr. nem térült meg az államnak.

— **A szentes-vásárhelyi vasut.** A lapunkban is jelzett vasúti értekezlet, melyre az építési engedély megadása, továbbá a szentes-vásárhelyi vasutvonalként a szentesi állomáshoz való bekötése tárgyában hívta egybe a kereskedelmi miniszter az érdekelt-ségeket, meg is tartatott a napokban Budapesten és pedig a legjobb eredménnyel, a mennyiben az építési engedély megadását mi sem gátolja. A szentesi állomáshoz való bekötésre nézve Szentes város kiküldötté oda nyilatkoztak, hogy ez iránt csak annyiban tartják fenn a kárterítési igényt, a mennyiben azt talán irántuk is a tenyői érdekeltség fentartaná. A vasutvonal kiépítésére nézve a kereskedelmi miniszterium másfél évet engedélyez, mely idő alatt tehát a vonal kiépítendő és a forgalomnak átadandó volna. Legnehezebb és legfogosabb kérdés volt, a kormány hozzájárulási hányada a vasutépítéshez a postaszállítás megváltozása címén, mert az államtitkár azt hangsúlyozta, hogy az erre előirányzott összeg már ki van merítve. Végül azonban mégis ígéretet tettek, hogy a vasutvonal kiépítéséhez az államkincstár viszonylag ugyanolyan arányban járul, mint járult annak idején a k.-sz.-márton-szentesi szakasz kiépítéséhez, vagyis mintegy 180,000 frttal, míg az érdekeltség 200,000 frtot kért. Ez azonban nem fog képezni építési akadályt. A három külön érdekeltség egyesülése a tárgyalás folyamán nem is került szóba, mert a tenyő-kun-szent-mártoni érdekeltség meg sem hivatott. Erre nézve tehát egy másik értekezlet egybehívása válik szükségessé, melynél szintén a miniszterium vezesse a tárgyalást.

— **Eljegyzés.** Lichtnecker József szabadkai földbírtokos jegyet váltott Grassely Hajnalkával, Grasselly László, szegedi tekintélyes vaskereskedő bájos leányával.

— **Jegyzői tanfolyam.** A torontál-megyei közszéki és kerégyőzi tanfolyam november hó 16-án nyílik meg. A Torontál-vármegyei törvényhatósága által segélyezett kerégyőzi szaktanfolyam most lép a második évébe. A félévéliránt november 10-ikéig akár szó-, akár írásbelileg lehet jelentkezni — az okmányoknak eredetben vagy hiteles másolatban csatolása, illetve fölmutatása mellett — a tanfolyam igazga-

tojánál (Nagy-Becskerek megyeház). Tandij: a torontalmegyebeliek részére 30 frt, — más megyeiek 40 frt. — Ezen díjakat felvétel esetén egy összegben kell befizetni. A tandíjat senkinek sem engedik el. A tanfolyamon a következő tárgyak adtnak elő: Jog- és államtudományok encyclopediája. Magyar közjog (az alkotmány-tannal kapcsolatban). Közigazgatási jog (a kormányzati politikával). Magyar magánjog (a telekkönyvi rendtartással). Pénzügyigazgatás. Községi ügyvitel. Községi számvitel és pénztár kezelés (a nemzeti gazdaság, pénzügy és államszámvitel ismertetésével). Tiszti irálytan. Az előadások csak az esti órákban 5—8-ig tartanak, úgy, hogy a hallgatók e mellett a nappali órákban esetleges élethivatásukban akadályozva ne legyenek. Bővebb felvilágosításokat nyújt a tanfolyam alapszabálya, amely a tanfolyam igazgatóságánál kapható. A tanfolyam 1890. november 16-tól 1891. évi május 1-ig tart.

— **Becsület megalál.** Megjelent tegnap a rendőrség előtt egy akkora kis ember, hogy a feje bubja nem ért föl az íróasztalig. Értékes arany gyűrűt tett a kapitány asztalára, hogy ő azt találta az utcasarkon. A gyermeket Kern Edének hívják, polgári iskolai növendék.

S z i n h á z.

A bellevillei szűz. Millocker tavalyról ismert operettjét kis számu közönség nézte végig tegnap s tapsolt Réthey kitűnő roucjának. A sikerült előadásban téstett még K. Pálffy Nina és Foriss játéka, a Sziklayéval egyetemben.

VÁROSI

SZÍNHÁZ.

Évadébet 23.

Havibérlet 23.

Szombaton,

október 25-én

A magyar színeszet fennállásának évszázados emlékünnepe és a vidéki színeszgyűlésnek nyugdíj-ünnepének javára itt először:

A z u t t ű r ő k.

Dramai prólóg. Írta: Váradt Antal.

Est követi:

Földönjáró csillagok.

Dramai korrajz 1 felvonásban. Írta: Jókai M.

Erre következik:

Igazházy, egy kegyes jó atya.

Mulatságos játék egy szakaszban. Szerz.: Simay Kristóf.

Végül:

Az első magyar előadás opotheosisa.

Írta: Váradt Antal.

Kedzete 6 órakor.

Holnap vasárnap, 1890. évi október 26-án, délután 3 órakor gyermek- és népelelőadás, fél helyárrakkal:

Tündérlak Magyarhouban.

Eredeti énekes népszimű 2 felv.

Este 7 órakor, rendes helyárrakkal:

Tyukody Lőrincz családja Budapesten.

Enekes bohózat 3 felv. Írta: Rónaszék G.

Törvénykezés.

Egy „nagy Galeottó”.

A nyugtalan tekintetű öreg ember prototypja a „rágalmazó”-nak. Azok a ranczok, melyek oly kemény kifejezést kölcsönöznek arcának, az az eles vizsga tekintet, a folyton remegő sárgás szakál, mind azt fejezik ki, hogy a dacos vén fej telve van gyanúsítással s az egyre vonagló száj az öregség idegességével fecseg össze mindent.

A rágalmazó, Horváth Ferencz,

volt makói postamester, aki sikkasztás büntette miatt már kétszer szenvedett börtönbüntetést.

Most harmadszor ül a vádlottak padján. Ezuttal zsarolás és alaptalan rágalmazás miatt.

A rágalmazó egész özönét szórta a közbecsülésben álló Lonovics-család ellen, akiket levelezőlapon is fenyegetett, ha az általa kívánt pénz el nem juttatják hozzá, „leleplezi” őket. A „leleplezés” elmaradt. Horváth, aki argus-szemmel kísérte a Lonovics-család tagjainak minden lépését, s viselt dolgaik felől rendes naplót vezetett, nem tudott rájuk semmi kompromittáló adatot kideríteni. De mert pénzt akart minden áron, folyton rágalmazta a Lonovics-családot.

A Lonovics-családon kívül még Dobrányi Ádám nagylaki főszolgabíró ellen folytatott rágalmazójárat.

Következtesen sértegette őket hírlapokban, levelekben; mániája lett az üldözés, melyre akkor sem hagyott föl, mikor megindult ellene a bünvádi eljárás.

Horváth Ferencz tegnap délelőtt a szegedi kir. törvényszék előtt azzal mentette bűneit, hogy amit cselekedett, arra kétségbeesése sodorta. Leszorult a társadalmi térről, ő újra kenyerhez szeretett volna jutni, hiába esedezett pártfogás után, kopogtatott a főispánnal, miniszteriumoknál; akárhány üres állásra folyamodott Csanádmegyében, mindig más emberrel töltötték be.

A tanuk vallomásaiból kitűnt, hogy Horváth Ferencz összeferhetetlen ember, aki tele van gyanuval s a hivatalnokokat alaptalanul rágalmazza.

A szegedi kir. törvényszék Horváth Ferenczát rágalmazás és zsarolás miatt két évi fogházra és 70 forint pénzbírságra ítélte.

Vádlott megnyugodott az ítéletben és azonnal megkezdte büntetése kitöltését.

Táviratok.

Jubiláris színelőadás.

Budapest, okt. 24. (A „Szegedi Híradó” eredeti távirata.) A Nemzeti színházban a jubiláris előadás a megállapított program szerint, rendkívül díszes közönség előtt, lelkes hangulat mellett folyt le. Jókait viharosan tapsolták, sokszor kihívták, Váradt szintén többször kihívták.

A kongrua kérdése.

Budapest, okt. 24. (A „Szegedi Híradó” eredeti távirata.) A kongrua-bizottság ma délelőtt 10 órakor a vallás- és közoktatásügyi miniszterium tanácstermében Samassa József egri érsek elnökelete alatt ülést tartott. Az ülésen elnök azon indítványt terjesztette elő, hogy tekintettel az 1887. márcz. 12-én kelt legfelsőbb elhatározásban kifejezett óhajásra, tekintettel továbbá a megoldásra váró kérdések nagy fontosságára és sokféleségére, tekintettel végre a katolikus híveknek a bizottság működése iránt való bizalmának fokozására: kéressék föl a vallás- és közoktatásügyi miniszter, hogy a bizottságot kiváló egyénisé-

güknél fogva súlylyal bíró világi katolikus férfakkal egészítse ki. A bizottság beható tanácskozás után kimondta, hogy ezen indítványt minden véleménynyilvánítás nélkül a vallás- és közoktatásügyi miniszter döntése alá bocsátja s míg ez megtörténik, tárgyalásait felfüggeszti.

Az aláaknázott nagyhatalom.

Budapest, okt. 24. (A „Szegedi Híradó” eredeti távirata.) A londoni Daily Telegraph Pétervárról úgy értesül, hogy az orosz belügyminiszter nagyon nyugtalanító híreket kapott az ország belsejében uralkodó állapotokról. A tömlöczök gyanus tanulókkal, tanítókkal és tisztekel telvők. Minden nagyobb városban forradalmár titkos szövetségek állanak fönn. Több kerületben a nép valósággal fegyverben áll; mindenféle véres összeütközések történnek polgárság és katonaság közt s a parasztok gyujtogatnak és rabolnak. Mindennek oka az új törvény, mely a községeket önkormányzati jogoktól megfosztja.

Éltelt bankár.

Budapest, okt. 24. (A „Szegedi Híradó” eredeti távirata.) Majnamellettei Frankfurtból távirják, hogy ott egy Halmi nevű magyar bankár család miatt három évi súlyos börtönrre ítélték. Halmi régebben Budapesten élt, honnan azonban viselt dolgainak büntetése elől elmenekült, s szereplését a nagyobb német városokba tette át.

Betiltott szindarab.

Budapest, okt. 24. (A „Szegedi Híradó” eredeti távirata.) Berlinből sürgönyzik, hogy ott ma nagy szenzációt keltett Südermann „Sodoma vége” című darabja első előadásának hírtelen történt betiltása. A betiltásra állítólag a darab erkölcselen irányja, de főképp egy leány elcsábításának naturalisztikus jelenetere adott okot.

Moltke jubileuma.

Budapest, okt. 24. (A „Szegedi Híradó” eredeti távirata.) A német tanuló egylete Berlinben tegnap este Moltke gróf tábornagy tiszteletére disz-lakomát rendezett, melyen körülbelül 2000-en vettek részt, köztük számos magasrangu katonatiszt, tudós és művész. Az ünnepi beszédet Rogge lel-kész mondotta, Moltke gróf érdemeit méltatva, Treitschke tanár pedig a német hadsereget ünnevelte. Az egybe-gyűlték üdvözlő táviratot küldtek Moltke grófnak, ki megköszönte a kitüntetést.

Gladstone újabb beszéde.

Budapest, okt. 24. (A „Szegedi Híradó” eredeti távirata.) Gladstone tegnap az edinburgi választói gyűlésen tartott beszédében az Angolország és Irland közt jelenleg fennálló kapcsolatot összehasonlított Ausztria és a várnégyszög hajdani viszonyával. Hajdan az osztrákok mindig azt állították, hogy a várnégyszöget lehetetlen földadni, de aztán mégis elhagyták s a vár-

Szeged és vidéke részére egyedüli és kizárólagos raktár kicsinyben és nagyban ENDRÉNYI TESTVÉREK papírnagykereskedésében Szegeden.

Minden létező cigarettapapírok között a legtekintélyesebb és föltűnőbb

a valódi francia szivarkapapír

„LE GLORIA“

Joseph Bardou & fils-től Perpignan és Párisban.

60 nagy aranyérem, 16 nagy diszokmány, 20 „Hors Concours“ okmány.

Hüvely-különlegességek: „LE GLORIA“ és „VRAI GOUDRON.“

!! NINCSE TÖBBÉ KÖHÖGÉS !!

Mell- és tüdőbajokban szenvedők részére

dr. med. Fáykiss

ezzepei kárpáti

GYÓGYFÜKIVONATA

1 üveg haszn. ut. 75 kr.

BONBONCZUKORKÁK 1 doboz

THEA 1 csomag 30 kr.

1 kis 25 kr.

20 év óta legjobb sikerrel használva köhögés, rekedtség, hörög, hökhorut, influenza, székeliesség, lelkizási akadályok, oldalszorás, nála, idült köhögés, tüdőgyulladás, idült köhögés, tüdőgyulladás, idült köhögés, tüdőgyulladás.

SZEGEDEN:

BARCSAY KÁROLY gyógyszer. urnál.

! Egy új tápszer !

cs. kir. szabad.

„Zea“
Brüder Hirschfeld & Co.

ZEA kúszólag a (száraz) hasonlító és ápról készült és a becsú cs. k. mezőgazd. végzettségű vizsg. tápanyagot tartalmaz. Zea kúszólag a (száraz) hasonlító és ápról készült és a becsú cs. k. mezőgazd. végzettségű vizsg. tápanyagot tartalmaz. Zea kúszólag a (száraz) hasonlító és ápról készült és a becsú cs. k. mezőgazd. végzettségű vizsg. tápanyagot tartalmaz.

A „Zea“ minden fűszer- és liszterkereskedésben kapható.
BRÜDER HIRSCHFELD & Co.
cs. kir. szab. Zen.,
árpakása- és borsóhéjazó-gyár.
Iroda: Wien, II. Untere Augartenstrasse 18.
Lásd a kúszólag (száraz) hasonlító és ápról készült és a becsú cs. k. mezőgazd. végzettségű vizsg. tápanyagot tartalmaz.

Faeladási hirdetmény.

Ungmegyében, Nagy- és Kis-Kapos községek határában 4000 drb. tölgyfa szabad kézből eladó (4400 kbm. mű- és épületfa, 8600 ürm. tűzifa). Az erdő a vasutól 1 és fél órányi távolságra fekszik, s közvetlen a Latorca partján, tehát a fa vízen is szállítható. A fakészlet részleteinként is, ugyancsak a mű- és épületfa külön is eladó. Bővebb értesítést ad a tulajdonos, **Bornemissza Zoltán Tegenyén, Ungmegyében.**

486-2-2

FÖLHÍVÁS.

A befizetéssel hátralékban levő t. részvényeseinket ezennel fölhívjuk, hogy elmulasztott részvény-s illetve részlet-jegy befizetéseiket jelen hirdetmény harmadszori közzétételétől számítandó négy hét alatt teljesíteni sziveskedjenek, mivel alapszabályaink 6. §-a értelmében a kitűzött határidő leteltével az aláírásból eredő jogait és a befizetést elvesztik, s részvényeik az igazgatóság által semmisen nyilváníthatnak, sőt fönttartjuk magunknak a jogot a kereskedelmi törvény 171. §-a értelmében eljárni.

Szegeden, 1890. évi október hó 23-án.

Tisztelettel

A „Szegedi Hitelbank“ részvény-társaság igazgatósága.

487-3-2

71305.90. sz.

M. kir. államvasutak.

482-3-3

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1893. év végéig szükséges különféle műhelyi és pályafentartási szerszámok és eszközökre, továbbá csákányok, lapátok, ásók, fűrók, talyigák, vasalt kútvédretek, szénkosarak, rászpályók, reszelők, fűrészek, gereblyék, szalagmértekek, lámpa-ollók, papíroillók és bádógvágó ollók, gyaluk, gyalvasak, csavarhúzó, kalapácsok, üveg- és gyémántok, lakatok, tintatartók, jelző zászlók, kendertárcsák, fehéreneműek, kötelek, kátrányozott jelző zsinokok, köszörűkövek, jelző sípok, bádogos munkák, egymint: lámpások, kannák, tűzoltó- és vízvedretek, durranó gyantaes szelencék, kármentő talák, szelencék stb.; vasalt emelőrudak, tüzi csáklyák, összehajlítható mérő pálcák, székek, bélyegző párnák ruggyantából, altiszti karkötők, irattáskák bőrből, borjúbékák, kalauzkürtök és zsinórok, kefeneműek, hőmérők, palaczkok, poharak, kavicsrostélyok stb.-re iparnemenként csoportosítva nyilvános pályázatot hirdet.

Pályázati határidő 1890. évi november hó 25.; a bántatpénz letétel 1890. november hó 24-én.

Utbaigazítás, a tárgyak részletes kimutatása, föltételek, rajzok stb., az igazgatóságnál Budapesten (Andrássy-ut 75. sz. II. emelet, 43. ajtó). A hivatalos órában (8-2-ig) szerezhetők.

A minták a budapesti központi szertárban megtekinthetők. Budapest, 1890. évi október hóban.

Utánnomás nem díjaztatik.

Az igazgatóság.

AZ ELSŐ KECSKEMÉTI

477 3-2

COGNACGYÁR

Szegeden főraktárt nyitott,

hol vegyileg tiszta bor-destilát eredeti áron kapható. — 11-szer kitüntetve. Budapesten aranyérem, Páris és Triestben ezüst éremmel díjazva.

Főraktár SZENES ÁBRIS fűszer-, csemege- és déli gyümölcs-üzletében.